

ProjehCenter

w w w . P r o j e h C e n t e r . i r

Instagram | @projehcenter

Telegram | @projehcenter_ir

...

فهرست مطالب

صفحه

موضوع

۱	مقدمه
۲	واگذاری امتیاز:
۴	مفاد امتیاز نامه :
۴	الف) تعهدات دولت ایران نسبت به کمپانی:
۵	ب) تعهدات کمپانی نسبت به دولت ایران:
۵	مخالفین با این قرارداد:
۱۰	کارگزاران کمپانی در شهرهای مختلف.
۱۰	شیراز:
۱۱	تبریز:
۱۲	اصفهان:
۱۳	تهران:
۱۴	آیت الله سید حسن شیرازی (حکم تحریم):
۱۷	واکیش دولت:
۱۹	آثار نتایج نهضت تنباکو:
۱۹	۱- افزایش قدرت و نفوذ علماء:
۲۰	۲- بیداری ایرانیان (بالا رفتن اعتماد به نفس ایرانیان):
۲۲	۳- عقب نشینی استعمار:
۲۲	۴- یک پیامد سوء اقتصادی: (دریافت وام: اولین فرض)
۲۴	جمع‌بندی نهایی
۲۵	منابع و مأخذ:

مقدمه

نهضت مردم ایران به رهبری روحانیت در واقعه تنباکو از درخشانترین صفحات تاریخ سیاسی معاصر ایران به شمار می‌رود و بیشتر مشروطه نویسان به دو جهت آن را مبداء و پیش درآمد انقلاب مشروطیت شمرده‌اند: اولی اینکه مردم تا آن زمان مرعوب دولت بودند و خود را در مقابل اقتدارات دولت استبدادی و شاه زبون و ناتوان تصور می‌کردند ولی به واسطه کامیابی در انقلاب انحصار تنباکو جرأت و جسارت پیدا کرده و فهمیدند در مقابل اراده شاه و دولت می‌توان پایداری کرد و با یک قیام عمومی ممکن است منافع خود را حفظ کنند و شاه را که صاحب اختیار کل و حاکم بر تقدیرات ملت است، مجبور به تسلیم نمایند و این فکر و اندیشه، تخمی از کامیابی در دل‌ها کاشت و در مقابل تسلیم و رضا در پیشگاه زور و قلدوری، روح مقاومت و پایداری به وجود آورد. و دوم اینکه چون این نهضت عمومی بنا بر احکام علمای روحانی در سر تا سر ایران بر پا شد و با کامیابی آنها خاتمه یافت اقتدار زیادی نصیب آنان گردید و شاه و درباریان که شکست خورده از این مبارزه بیرون آمدند بیش از پیش مرعوب نفوذ و قدرت روحانیت شدند و طبعاً نهضت مشروطیت هم که به دستیاری عده‌ای از علمای بزرگ و مرجع تقلید بر پا گشت قدرتیکه در نتیجه انقلاب انحصار دخانیات نصیب روحانیون شده بود و اقتداریکه پس از آن واقعه بدست آورده بودند کمک شایانی در پیشرفت نهضت مشروطه و برقراری حکومت ملی نمود. در واقع جنبش تنباکو مهمترین حرکت اجتماعی مردم پیش از نهضت مشروطیت بود، هر چند به ظاهر به اعتراض اجتماعی بر یک امتیاز اقتصادی می‌ماند اما در واقع تجربه‌ای سیاسی برای نزدیک شدن و هماهنگی

بین اقسام مختلف جامعه از جمله تجار و بخشی از روحانیون در مقابله با نفوذ اقتصادی و سیاسی قدرت های بیگانه در کشور بود از سوی دیگر آن را واکنشی در مقابل ضعف حاکمیت سیاسی و به گونه ای تحمیل نظر عمومی به دولت نیز می توان محسوب داشت.

این نوع مخالفت علی و جدی با نظام استبدادی قاجاری تا بدین وسعت و گستردگی تا وقوع تحрیم تنباکو سابقه نداشت. این نهضت سرآغاز مبارزه جدی و تقابل دو نهاد روحانیت و سلطنت به شمار می رود و با قیام روحانیت در مقابل امتیاز تالبوت ضربه سختی بر مشروعیت سلطنت وارد آمد و مقام شاهی که تا آن زمان نوعی حقانیت معنوی نزد مردم داشت و از شاه به عنوان ظل الله یاد می شد در مقابل با نهاد روحانیت به آسانی وجاهیت خود را از دست داد و این جنبش که در پی واگذاری امتیاز انحصار خرید و فروش توتون و تنباکو در داخل و خارج از ایران به وجود آمد نتایج مطلوبی به بار آورد که در این مقاله به طور مختصر به آن می پردازیم.

واگذاری امتیاز:

امتیاز تنباکو، یکی از امتیازاتی بود که در اوخر قرن نوزدهم میلادی (اوایل قرن چهاردهم هجری) به یک کشور بیگانه (انگلیس) اعطا شد. مقدمات واگذاری این امتیاز در اثنای سومین سفر ناصرالدین شاه به اروپا در سال ۱۸۸۹ م / ۱۳۰۶ ه در لندن انجام شد، نمایندگان کمپانی انگلیسی به ایران آمد.